

THỨ TỰ KỂ TRONG VĂN TỰ SỰ

I – TÌM HIỂU THỨ TỰ KỂ TRONG VĂN TỰ SỰ

1. Em hãy tóm tắt các sự việc trong truyện *Ông lão đánh cá và con cá vàng* và cho biết các sự việc trong truyện được kể theo thứ tự nào? Kể theo thứ tự đó tạo nên hiệu quả nghệ thuật gì?

2. Đọc bài văn dưới đây và trả lời câu hỏi

Cái tin thằng Ngõ bị chó cắn rách cả bắp chân, được băng bó ở trạm y tế xã đến chiều nay đã truyền đi khắp xóm.

Số là trưa nay, khi xóm làng đang yên tĩnh, thì vang lên tiếng kêu thất thanh, mỗi lúc một rõ: "Chó dại! Chó dại! Cứu tôi với!". Nhiều người nghe, nhận ra tiếng thằng Ngõ, nên chẳng ai chạy ra ứng cứu. Bờ dân trong xóm đã một lần mắc lừa thằng Ngõ.

Ngõ mồ côi cha mẹ từ sớm, hiện sống với bà ngoại, một người quanh năm ốm yếu, nhà lại nghèo. Thiếu sự rèn cặp của bố mẹ, Ngõ đi học bữa đực bữa cái, rồi cuối cùng bỏ học luôn, suốt ngày lêu lổng. Người trong xóm không ai muốn cho con cái mình chơi với Ngõ. Một hôm, chẳng biết buồn tình thế nào, đang giữa trưa yên ắng, Ngõ ta vun một đống tương vừa có, vừa rạ ở đầu làng, rồi đốt lên, gió từ cánh đồng làm cho lửa cháy rùng rùng. Thằng Ngõ vừa chạy vừa la: "Cháy! Cháy! Cứu với!". Nhiều người tưởng thật chạy ra, có người còn xách cả xô nước,

cầm câu liêm. Ngõ thấy đánh lừa được nhiều người, cười khanh khách rồi bỏ chạy. Mọi người tức giận lắm. Có người nói với bà lão : "Bà phải đe cháu bà, cứ thế này rồi thì không hay đâu!". Bà ngoại đã khóc nhiều lần với cháu mà Ngõ vẫn chúng nào tạt ấy. Sự việc hôm nay chỉ là hậu quả của việc làm trước đây của Ngõ mà thôi. Người trong xóm còn lo, chuyện chó dại cắn đâu chỉ bằng bó mà xong, còn phải tiêm nhiều mũi vắc-xin mới yên được. Liệu thằng bé có rút được bài học này không ?

(Phóng tác theo truyện cổ)

Câu hỏi :

Thứ tự thực tế của các sự việc trong bài văn đã diễn ra như thế nào ? Bài văn đã kể lại theo thứ tự nào ? Kể theo thứ tự này có tác dụng nhấn mạnh đến điều gì ?

Ghi nhớ

- *Khi kể chuyện, có thể kể các sự việc liên tiếp nhau theo thứ tự tự nhiên, việc gì xảy ra trước kể trước, việc gì xảy ra sau kể sau, cho đến hết.*
- *Nhưng để gây bất ngờ, gây chú ý, hoặc để thể hiện tình cảm nhân vật, người ta có thể đem kết quả hoặc sự việc hiện tại kể ra trước, sau đó mới dùng cách kể bổ sung hoặc để nhân vật nhớ lại mà kể tiếp các việc đã xảy ra trước đó.*

II – LUYỆN TẬP

1. Đọc câu chuyện sau đây và trả lời câu hỏi :

Tôi và Liên là bạn thân cùng lớp, nhưng hồi Liên mới từ quê đến khu tập thể ở với bố bên cạnh nhà tôi, thì không hiểu sao tôi lại rất ghét Liên. Có thể là vì Liên mới ở quê ra mà biết ăn mặc lịch sự, lại hay giặt giũ phơi phóng, ra điều ta đây chăm chỉ, ngoan ngoãn, làm cho tôi như bị kém cạnh !

Tôi nhớ như in lần va chạm đầu tiên với Liên. Lần ấy, ngày đầu tiên nắng to sau một tuần mưa dầm dề, mọi người ai cũng giặt giũ, phơi phóng đầy cả sân. Khi tôi giặt xong quần áo đem phơi, thì sợi dây phơi áo nhà tôi đã phơi đầy áo quần của Liên. Tôi bực mình lừa một cách thô bạo áo quần của Liên vào một đầu, rồi phơi áo quần của mình vào phần dây còn lại, xong việc tôi đi vào nhà. Liên nhìn

thấy nhưng không nói gì. Cô đi tìm sợi dây khác buộc làm dây phơi rồi phơi áo quần của mình lên đó.

Hôm ấy tôi cùng mẹ đi phố, nhân thể ghé thăm bà ngoại, đến chiều mới về. Không ngờ đến chiều thì trời đổ mưa to. Nhìn trời mưa tôi nghĩ, chắc áo quần của mình phơi đã ướt sạch rồi. Nhưng khi về nhà thì áo quần đã được ai thu dọn. Tôi đang đưa mắt nhìn quanh, thì Liên sang bảo, khi trời sắp mưa, cô đã kịp rút hộ vào và đem trả lại cho tôi. Nhìn xấp quần áo khô đã gấp gọn gàng, tôi thực sự ngạc nhiên và cảm động. Tôi cảm thấy mặt mình nóng bừng lên. Thì ra tôi đã nghĩ xấu cho Liên.

- Từ đó tôi và Liên trở thành đôi bạn thân trong khu tập thể, vui buồn có nhau...

(Tự thuật của một học sinh)

Câu hỏi :

Câu chuyện được kể theo thứ tự nào ? Chuyện kể theo ngôi nào ? Yếu tố hồi tưởng đóng vai trò như thế nào trong câu chuyện ?

2. Cho đề văn : "Kể câu chuyện lần đầu em được đi chơi xa".

Em hãy tìm hiểu đề và lập dàn bài.

Gợi ý :

- Lần đầu em được đi chơi xa trong trường hợp nào ? Ai đưa em đi ?
- Nơi xa ấy là đâu ? Về quê, ra thành phố, hay đi tham quan nơi nào ? v.v...
- Em đã trông thấy gì trong chuyến đi ấy ? Điều gì làm em thích thú và nhớ mãi ?
- Em ước ao những chuyến đi như thế nào ?